

Cauza C-71/24

Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție

Data depunerii:

30 ianuarie 2024

Instanța de trimitere:

Sąd Okręgowy w Krakowie (Polonia)

Data deciziei de trimitere:

12 ianuarie 2024

Reclamantă:

Alior Bank S.A.

Pârât:

J.D.

Obiectul procedurii principale

Contract de credit de consum; nivelul dobânzii pentru sumele prevăzute în contract; domeniul de aplicare al obligațiilor de informare.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea articolului 10 alineatul (2) literele (f) și (g) și a articolului 3 litera (j) din Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (denumită în continuare „Directiva 2008/48”); articolul 3 alineatele (1) și (2), articolul 4 alineatul (1) și articolul 5 din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (denumită în continuare „Directiva 93/13”); articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

1 Articolul 10 alineatul (2) litera (f) coroborat cu articolul 3 litera (j) din Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO 2008, L 133, p. 66) în contextul principiului efectivității dreptului Uniunii și al scopului acestei directive, precum și în lumina articolului 3 alineatele (1) și (2) coroborat cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29) trebuie interpretat în sensul că se opune practicii de a include în contractele de credit de consum, al căror conținut nu este rezultatul unui acord individual între profesionist (creditor) și consumator (împrumutat), clauze care prevăd calcularea dobânzii nu numai pentru quantumul împrumutului plătit consumatorului, ci și pentru costurile fără dobândă ale creditului (respectiv comisioanele sau alte cheltuieli care nu sunt o componentă a quantumului creditului plătit consumatorului, dar care intră în componența sumei totale plătibile de către consumator în executarea obligației sale în temeiul contractului de credit de consum)?

2 Articolul 10 alineatul (2) literele (f) și (g) din Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO 2008, L 133, p. 66), în contextul principiului efectivității dreptului Uniunii și al scopului acestei directive, precum și în lumina articolului 5 din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29) trebuie interpretat în sensul că se opune practicii de a include în contractele de credit de consum, al căror conținut nu este rezultatul unui acord individual între profesionist (creditor) și consumator (împrumutat), clauze care indică doar rata dobânzii aferente creditului și valoarea totală a dobânzii capitalizate, exprimată în cifre, pe care consumatorul este obligat să le plătească în executarea obligației sale în temeiul contractului, fără a informa, totodată, în mod clar, consumatorul că baza de calcul a dobânzii capitalizate (exprimată în cifre) este o altă sumă decât quantumul creditului plătit efectiv consumatorului și, în special, că aceasta reprezintă suma dintre quantumul plătit efectiv consumatorului și costurile fără dobândă ale creditului (respectiv comisioanele sau alte cheltuieli care nu sunt o componentă a quantumului creditului plătit consumatorului, dar care intră în componența sumei totale plătibile de către consumator în executarea obligației sale în temeiul contractului de credit de consum)?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Articolul 169 alineatul (1) TFUE

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene: articolul 38

Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului: articolul 3 litera (j) și articolul 10 alineatul (2) litera (f)

Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii: articolul 3 alineatele (1) și (2), articolul 4 alineatul (1) și articolul 5

Dispoziții naționale invocate

Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Legea din 12 mai 2011 privind creditul de consum) [denumită în continuare „Legea privind creditul de consum”]:

Articolul 5 punctele 6, 6a și 10:

„6) costul total al creditului – toate costurile pe care consumatorul le suportă în legătură cu contractul de credit de consum, în special:

- a) dobânzi, cheltuieli, comisioane, impozite și marje, dacă sunt cunoscute de creditor și
- b) costurile serviciilor accesorii, în special ale asigurărilor, în cazul în care acestea sunt necesare pentru obținerea creditului sau pentru obținerea acestuia în condițiile oferite [...]

6a) costurile creditului exclusiv dobânda – toate costurile pe care consumatorul le suportă în legătură cu contractul de credit de consum, cu excepția dobânzii.

10) rata dobânzii creditului – rata dobânzii, exprimată ca rată fixă sau variabilă, care se aplică anual sumei trase în temeiul contractului de credit.”

Articolul 30 alineatul (1) punctul 6: „Contractul de credit de consum [...] trebuie să specifice [...] rata dobânzii aferente creditului, condițiile de aplicare a ratei respective precum și perioadele, condițiile și procedurile de modificare a ratei dobânzii aferente creditului, împreună cu indicele sau rata de referință, dacă se aplică ratei inițiale a dobânzii aferente creditului; în cazul în care contractul de credit de consum prevede diferite rate ale dobânzii aferente creditului, aceste informații trebuie furnizate pentru toate ratele aplicabile pe durata contractului.”

Articolul 45 alineatul (1): „În cazul încălcării de către creditor [...] a articolului 30 alineatul 1 punctele 1-8, [...] consumatorul, după notificarea în scris a

creditorului, rambursează creditul fără dobânzi și alte costuri ale creditului datorate creditorului într-un interval de timp și într-un mod convenite în contract.”

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Legea din 23 aprilie 1964 privind Codul civil) [denumit în continuare „Codul civil”]:

Articolul 385¹ alineatul 1: „Dispozițiile unui contract încheiat cu un consumator, care nu au fost negociate individual, nu sunt obligatorii pentru acesta dacă îi stabilesc drepturile și obligațiile într-o manieră contrară bunelor practici, încălcând în mod grav interesele acestuia (dispoziții contractuale abuzive). Acest lucru nu se aplică dispozițiilor care stabilesc principalele beneficii ale părților, inclusiv prețul sau remunerația, cu condiția ca acestea să fi fost formulate într-un mod neechivoc.”

Articolul 359 alineatele 1-2²

„1. Dobânda pentru o sumă de bani este datorată numai dacă rezultă dintr-un act juridic sau dintr-o lege, o hotărâre judecătorească sau o decizie a unei alte autorități competente.

2. În cazul în care valoarea dobânzii nu este specificată altfel, se datorează o dobândă legală egală cu suma dintre rata de referință a Băncii Naționale a Poloniei și 3,5 %.

2¹. Valoarea maximă a dobânzii care rezultă dintr-un act juridic nu poate depăși dublul valorii dobânzii legale (dobânzii maxime) pe an.

2². În cazul în care valoarea dobânzii care rezultă dintr-un act juridic depășește rata maximă a dobânzii, se aplică rata maximă a dobânzii.”

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 La 29 noiembrie 2017, reclamanta Alior Bank S.A. Varșovia, în calitate de creditor, și pârâțul J.D., în calitate de împrumutat și consumator, au încheiat un contract de credit. Banca a acordat un împrumut în valoare totală de 199 814,35 zloți polonezi (PLN). Suma pusă la dispoziția împrumutatului a fost de 171 840,34 zloți polonezi (PLN), deoarece banca a perceput un comision de acordare a împrumutului de 27 974,01 zloți polonezi (PLN) din valoarea totală a împrumutului. Contractul nu a rezultat în urma unor negocieri individuale între părți, ci a fost încheiat pe baza unui model de contract redactat de bancă. Suma totală ce urma să fie plătită de către pârât, conform contractului, era de 316 290,86 zloți polonezi (PLN) și era compusă din: 171 840,34 zloți polonezi (PLN) principalul creditului (suma împrumutului tras), 27 974,01 zloți polonezi (PLN) comisionul de acordare a creditului și 116 476,51 zloți polonezi (PLN) dobânda capitalizată, care a fost calculată ca dobândă la suma totală a împrumutului plătit și a comisionului.

- 2 Împrumutul a fost disponibilizat și plătit. Întrucât pârâtul nu și-a achitat obligațiile conform contractului, banca a denunțat contractul de împrumut după ce a transmis fără succes somații de plată a restanțelor. La 21 martie 2023, banca a depus o cerere de chemare în judecată pentru plata sumei de 148 990,69 zloți polonezi (PLN), compusă din 124 281,23 zloți polonezi (PLN) reprezentând principalul și 24 709,46 zloți polonezi (PLN) reprezentând dobânda de întârziere.
- 3 Pârâtul a făcut o declarație de exercitare a sancțiunii creditului fără costuri, întrucât se percepea dobândă și la costurile creditate și, prin urmare, în contract dobânda anuală efectivă (DAE) fusese indicată în mod eronat.
- 4 Pârâtul a imputat printre altele că pe întreaga durată a contractului de împrumut reclamanta a perceput dobânzi la o sumă compusă din principal și din costurile fără dobândă ale creditului (comisioane). În opinia pârâtului, creditorul nu putea percepe dobândă asupra comisionului, chiar dacă l-a creditat, ci doar asupra cuantumului împrumutului acordat.
- 5 Având în vedere motivele invocate de pârât, instanța de trimitere are îndoieli serioase cu privire la interpretarea corectă a dispozițiilor dreptului Uniunii, în special a Directivei 2008/48. Această interpretare influențează în mod direct interpretarea dispozițiilor naționale de transpunere a dreptului Uniunii, în special a Legii privind creditul de consum.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 6 În Polonia, există o practică consacrată de tolerare a activității profesioniștilor care acordă credite de consum constând în calcularea, în contractele de credit de consum, a dobânzii capitalizate la o valoare reprezentând suma dintre cuantumul plătit efectiv consumatorului și costurile exclusiv dobânda ale creditului. Dobânda astfel capitalizată se adaugă apoi la suma pe care consumatorul este obligat să o ramburseze în executarea obligației sale în temeiul contractului de credit de consum. Aceasta este situația și în speță.
- 7 Instanța de trimitere a avut îndoieli cu privire la corectitudinea practicii în cauză din perspectiva scopului Directivei 2008/48 și a principiului efectivității dreptului Uniunii. În conformitate cu a doua teză a considerentului (6) din preambulul directivei, dezvoltarea unei piețe a creditului mai transparente și mai eficiente în cadrul acestui spațiu fără frontiere interne este esențială pentru promovarea dezvoltării activităților transfrontaliere. De asemenea, în lumina primei teze a considerentului (8) din preambulul directivei, pentru a se asigura încrederea consumatorilor, este important ca piața să le ofere un grad suficient de protecție. În cele din urmă, în lumina primei teze a considerentului (9) din preambulul directivei, este necesară o armonizare completă pentru a se asigura tuturor consumatorilor din Comunitate un nivel ridicat și echivalent de protecție a intereselor lor și pentru crearea unei veritabile piețe interne.

- 8 Prin urmare, Directiva 2008/48 a fost adoptată cu dublul obiectiv de a se asigura un nivel ridicat și echivalent de protecție a intereselor tuturor consumatorilor din Uniune și de a facilita apariția unei piețe interne performante a creditului de consum (a se vedea Hotărârea Curții din 21 aprilie 2016, C-377/14, EU:C:2016:283, punctul 61). Obiectivele directivei în discuție și practica menționată mai sus a instanțelor poloneze de a nu contesta dispozițiile din contractele de credit de consum care impun consumatorului obligația de a plăti dobânzi de capital calculate ca dobânzi atât la valoarea creditului acordat consumatorului cât și la costurile exclusiv dobânda ale creditului au determinat instanța de trimitere să se adreseze Curții pentru a-i solicita să stabilească interpretarea corectă a dispozițiilor de drept al Uniunii în această materie.
- 9 Formularea acestei interpretări va constitui o împrejurare importantă care va influența conținutul deciziei instanței în prezenta cauză, întrucât va avea efect direct asupra aprecierii corectitudinii completării de către reclamantă a biletului la ordin în alb, ceea ce constituie un element al temeiului de fapt al cererii din prezenta cauză.
- 10 **Referitor la prima întrebare preliminară**, instanța observă că rata dobânzii împrumutului menționată într-un contract de credit de consum ar trebui să se raporteze la valoarea creditului plătit consumatorului, astfel cum rezultă din definiția de la articolul 3 litera (j) din Directiva 2008/48 și de la articolul 5 alineatul (10) din Legea privind creditul de consum, care transpune această dispoziție în ordinea națională. Totuși, se poate pune întrebarea dacă, în consecință, în lumina obiectivelor Directivei 2008/48, este inacceptabilă practica de a include în contractele de credit de consum prevederi care impun consumatorului să plătească o dobândă de capital calculată nu numai la valoarea creditului efectiv acordat consumatorului, ci și la costurile fără dobândă ale creditului care sunt creditate de profesionist (creditor).
- 11 În acest context, sunt posibile două interpretări contradictorii.
- 12 **Potrivit primei interpretări**, prin raportare la modul de redactare a articolului 10 alineatul (2) litera (f) coroborat cu articolul 3 litera (j) din Directiva 2008/48, precum și la principiul general de drept civil – principiul libertății contractuale, dispozițiile citate nu se opun în mod expres ca raportul contractual să fie interpretat astfel încât dobânda de capital să fie percepută și pentru costurile exclusiv dobânda ale creditului, care vor fi plătite de împrumutat la momentul rambursării creditului și care sunt creditate de creditor în faza de acordare a creditului. În cazul în care împrumutatul (consumatorul) este de acord cu o astfel de soluție – chiar dacă în mod tacit, prin încheierea unui contract redactat de creditor (comerciant) – și dacă formularea dispozițiilor Directivei 2008/48 și ale Legii privind creditul de consum nu o interzic în mod expres, o astfel de dispoziție contractuală ar trebui să fie considerată ca nefiind interzisă de lege. O astfel de interpretare literală stă, în același timp, la baza practicii, larg răspândită în Polonia, descrisă mai sus, de a nu contesta impunerea în sarcina consumatorului a

unei obligații de plată a unei dobânzi de capital calculată pe baza sumei dintre suma plătită efectiv consumatorului și costurile exclusiv dobânda ale creditului.

- 13 Pe de altă parte, **cea de a doua interpretare posibilă** a articolului 10 alineatul (2) litera (f) coroborat cu articolul 3 litera (j) din Directiva 2008/48 se referă la normele de interpretare intenționată și la natura dobânzii de capital. În conformitate cu articolul 359 alineatul (1) din Codul civil, dobânda la o sumă de bani este datorată numai dacă rezultă dintr-un act juridic sau dintr-o lege, o hotărâre judecătorească sau o decizie a unei alte autorități competente. Această dobândă nu este totuna cu dobânda pentru întârzierea îndeplinirii unei prestații (articolul 481 din Codul civil). În același timp, instanța a avut în vedere Hotărârea Curții din 21 aprilie 2016, C-377/14, EU:C:2016:283, potrivit căreia „valoarea totală a creditului și valoarea tragerilor desemnează toate sumele puse la dispoziția consumatorului, ceea ce exclude sumele afectate de creditor pentru plata costurilor legate de creditul în discuție și care nu sunt efectiv plătite acestui consumator [...] noțiunile „valoarea totală a creditului” și „costul total al creditului pentru consumatori” se exclud reciproc și că, prin urmare, valoarea totală a creditului nu poate include niciuna dintre sumele care intră în costul total al creditului pentru consumator. Astfel, nu se pot include în valoarea totală a creditului, în sensul articolului 3 litera (l) și al articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2008/48, niciuna dintre sumele destinate să onoreze angajamentele convenite în temeiul creditului menționat, precum costurile administrative, dobânzile și comisioanele și orice alt tip de costuri pe care consumatorul este obligat să le achite.”
- 14 Având în vedere cele de mai sus, ar trebui să se considere că dobânda la capital trebuie să compenseze creditorul doar pentru punerea la dispoziția împrumutatului a capitalului creditului de consum și nu și pentru costurile exclusiv dobânda ale creditului, în special comisionul, care, prin natura sa, constituie o remunerație suplimentară pentru creditor pentru acordarea creditului.
- 15 Din acest motiv, instanța a luat în considerare, de asemenea, dispozițiile articolului 3 alineatul (1) din Directiva 93/13, conform căreia clauzele contractuale care nu s-au negociat individual se consideră ca fiind abuzive în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună-credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului. Instanța a ținut cont și de articolul 385¹ alineatul 1 din Codul civil, de transpunere a reglementării menționate mai sus, conform căreia dispozițiile unui contract încheiat cu un consumator, care nu au fost negociate individual, nu sunt obligatorii pentru acesta dacă îi stabilesc drepturile și obligațiile într-o manieră contrară bunelor practici, încălcând în mod grav interesele acestuia (dispoziții contractuale abuzive). Acest lucru nu se aplică dispozițiilor care stabilesc principalele beneficii ale părților, inclusiv prețul sau remunerația, cu condiția ca acestea să fi fost formulate într-un mod neechivoc.
- 16 Totodată, trebuie subliniat că, în lumina hotărârii Sąd Najwyższy (Curtea Supremă a Poloniei) [din 27 octombrie 2021, III CZP 43/20, LEX nr. 3246823], „compensația de comision (comisionul), reprezentând remunerația pentru

acordarea unui împrumut, prevăzută într-un contract de împrumut căruia i se aplică dispozițiile Legii privind creditul de consum, nu este prestație principală în sensul art. 385¹ alineatul 1 din Codul civil”. Din aspectul de mai sus rezultă direct aprecierea că nici dobânda la comision nu este o prestație principală.

- 17 Prin urmare, argumentele expuse pot justifica o interpretare a articolului 10 alineatul (2) litera (f) coroborat cu articolul 3 litera (j) din Directiva 2008/48, potrivit căreia perceperea de dobânzi la capital și pentru costurile exclusiv dobânda ale creditelor (și nu doar pe valoarea creditului acordat) ar trebui să fie considerată contrară acestor dispoziții în contextul obiectivelor Directivei 2008/48, interpretate și în lumina articolului 3 alineatul (1) din Directiva 93/13 și a articolului 385¹ alineatul 1 din Codul civil.
- 18 În ceea ce privește **cea de a doua întrebare preliminară**, aceasta se referă, de asemenea, la fondul problemei legate de perceperea de către creditor a unei dobânzi de capital asupra sumei totale datorate de consumator, dar din perspectiva obligațiilor de informare ce revin creditorului (profesionistului).
- 19 În speță, banca a inclus în textul contractului în cauză două informații referitoare la rata dobânzii aferente contractului. În primul rând, se preciza că împrumutul urma să poarte dobândă la o rată variabilă, care la data încheierii contractului era de 9,99% pe an. În al doilea rând, din conținutul contractului se poate deduce că valoarea dobânzii capitalizate se ridică la un total de 116 476,51 PLN.
- 20 În conformitate cu articolul 10 alineatul (2) literele (f) și (g) din Directiva 2008/48, contractul de credit specifică în mod clar și concis, printre altele, rata dobânzii, condițiile de aplicare a ratei și, dacă este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii, precum și perioadele, condițiile și procedurile de modificare a ratei dobânzii. În cazul în care se aplică rate de împrumut diferite în circumstanțe diferite, se menționează informațiile menționate anterior privind toate ratele aplicabile [litera (f)], precum și dobânda anuală efectivă și suma totală plătită de către consumator, calculată în momentul încheierii contractului de credit; se menționează toate ipotezele utilizate pentru a calcula rata respectivă [litera (g)].
- 21 Curtea citează Hotărârea Curții din 5 septembrie 2019, C-331/18, EU:C:2019:665 (punctul 48), potrivit căreia „Directiva 2008/48 nu prevede obligația de a menționa într- un contract de credit, sub vreo formă, o repartizare a plăților care trebuie efectuate de consumator între rambursarea capitalului [...] dobânzi și celelalte costuri datorate în conformitate cu acest contract.”
- 22 De aici se poate concluziona că întocmirea de către creditor a unui grafic de rambursare –incluzând suma, numărul și frecvența plăților care trebuie efectuate de consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate diferitelor solduri datorate, pentru care se aplică rate de împrumut diferite – care este în perfectă conformitate cu dispozițiile articolului 10 alineatul (2) litera (h) din

Directiva 2008/48 nu constituie în sine o respectare a obligației de informare prevăzute la articolul 10 alineatul (2) litera (f) din această directivă.

- 23 Curtea a precizat deja că obligația de informare menționată la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2008/48 contribuie, ca și obligațiile prevăzute la articolele 5 și 8 din această directivă, la realizarea obiectivelor directivei menționate, și anume de a asigura tuturor consumatorilor din Uniunea Europeană un nivel ridicat și echivalent de protecție a intereselor lor și pentru a facilita apariția unei piețe interne eficiente în domeniul creditelor de consum (a se vedea Hotărârea Curții din 21 aprilie 2016, C-377/14, EU:C:2016:283, punctul 61; Hotărârea Curții din 5 septembrie 2019, C-331/18, EU:C:2019:665, punctele 41 și 42).
- 24 Curtea are îndoieli referitoare la faptul că informațiile furnizate de reclamantă pârâtei cu privire la rata dobânzii creditului acordat pot fi considerate ca fiind exhaustive, complete și clare în lumina obiectivelor Directivei 2008/48. Într-adevăr, reclamanta a indicat rata dobânzii împrumutului, însă în contract nu existau informații cu privire la suma specifică asupra căreia urma să se calculeze această rată a dobânzii. După cum se poate observa din răspunsul reclamantei formulat doar la cererea instanței, valoarea dobânzii capitalizate în contractul de împrumut a fost calculată ca rată a dobânzii (9,99% pe an) la suma totală a împrumutului (199.814,35 PLN), care includea atât suma pusă la dispoziția împrumutatului (171.840,34 PLN), cât și comisionul perceput la suma împrumutului pentru acordarea creditului (27.974,01 PLN). Din probele administrate nu se poate stabili dacă reclamanta a furnizat pârâtului înainte de încheierea contractului de împrumut informațiile respective cu privire la modul exact în care a fost calculată valoarea dobânzii capitalizate în contract.
- 25 Potrivit instanței de trimitere, sunt posibile două interpretări diferite ale articolului 10 alineatul (2) literele (f) și (g) din Directiva 2008/48.
- 26 **Potrivit primei interpretări posibile** – bazată pe o interpretare literală a reglementărilor – creditorului îi revine obligația de a furniza informații numai cu privire la rata dobânzii împrumutului, astfel cum reiese din interpretarea literală a articolului 10 alineatul (2) litera (f) din Directiva 2008/48, precum și cu privire la dobânda anuală efectivă și la suma totală plătită de către consumator, în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) litera (g) din aceeași directivă. Pe baza unei astfel de interpretări, informațiile furnizate consumatorului de către creditor (profesionist) cu privire la rata dobânzii împrumutului pot consta numai în indicarea unei rate a dobânzii specifice și, în plus, creditorul este obligat să indice suma totală plătită de către consumator și DAE. Cu toate acestea, obligația de a furniza consumatorului aceste informații nu se opune includerii în contract a unor dispoziții privind ratele dobânzii și pentru costurile exclusiv dobânda ale creditului. Cu alte cuvinte, în cazul în care creditorul a furnizat consumatorului informații numai cu privire la rata dobânzii împrumutului, acest lucru este suficient pentru a îndeplini obligațiile de informare care îi revin în temeiul Directivei 2008/48. Prin urmare, pe baza unei astfel de interpretări, trebuie să se

constate că nu există nicio obligație a creditorului de a informa consumatorul cu privire la faptul că valoarea dobânzii capitalizate a fost calculată ca procent din valoarea creditului pus la dispoziția împrumutatului sau un procent din suma dintre valoarea împrumutului acordat și comisionul băncii din suma împrumutului sau alte costuri ale creditului fără dobândă. Interpretarea în cauză pare să stea la baza practicii, larg răspândită în Polonia, care constă în faptul că unii profesioniști formulează conținutul contractelor de credit de consum în așa fel încât aceste informații nu sunt furnizate consumatorului, lucru care adeseori nu este contestat de instanțele care soluționează cauze de acest gen.

- 27 **Conform celei de a doua interpretări posibile** – a cărei justificare poate fi găsită, în opinia instanței, în obiectivele Directivei 2008/48 – obligația de informare prevăzută la articolul 10 alineatul (2) litera (f) din Directiva 2008/48, evaluată și prin prisma articolului 10 alineatul (2) litera (g) din aceeași directivă, nu se referă numai la rata dobânzii, ci are în fapt scopul de a oferi consumatorului informații clare și complete cu privire la modul de calcul al sumei pe care acesta trebuie să o plătească creditorului ca urmare a încheierii unui contract de credit de consum. Din punct de vedere practic, chestiunea care are o importanță majoră și adesea chiar esențială pentru consumator atunci când își asumă un angajament privind un credit nu este atât rata, abstractă, a împrumutului, ci quantumul real al dobânzii pe care va trebui să o plătească creditorului pentru a-și îndeplini obligația. Din această perspectivă, poate fi considerată relevantă pentru consumator informarea acestuia cu privire la modul exact în care a fost calculat quantumul dobânzii capitalizate. Nerespectarea de către creditor a obligației de a furniza astfel de informații într-o manieră transparentă în anterioară încheierii contractului – sau cel târziu chiar în contract – poate fi considerată ca o lipsă de diligență suficientă pentru a asigura încrederea consumatorilor [considerentul (8) din Directiva 2008/48]. Într-adevăr, se pare că, pe baza formulării literale a articolului 10 alineatul (2) litera (f) coroborat cu articolul 3 litera (j) din directiva menționată, consumatorul poate presupune că dobânda capitalizată va fi aplicată numai la valoarea creditului utilizat. Astfel, fără a aduce atingere posibilității ca dobânzile de capital să fie percepute și pentru costurile creditului fără dobândă, ceea ce constituie esența primei întrebări adresate, se pune întrebarea dacă adoptarea, într-un contract redactat de un creditor-profesionist a unei baze diferite de calcul a valorii dobânzii capitalizate (în speță – suma dintre valoarea creditului utilizat și comisionul aplicat la valoarea creditului și alte costuri fără dobândă) nu ar trebui să fie legată în mod imanent de obligația de informare expresă a consumatorului cu privire la acest aspect, pentru a asigura transparența clauzelor contractuale. Această linie de interpretare pare să fie susținută și de dispozițiile din prima și a doua teză ale articolului 5 din Directiva 93/13, conform cărora „[î]n cazul contractelor în care toate clauzele sau o parte a acestora sunt prezentate consumatorului în scris, acestea trebuie întotdeauna redactate într-un limbaj clar și inteligibil. În cazul în care există îndoieli cu privire la sensul unei clauze, prevalează interpretarea cea mai favorabilă pentru consumator.” Astfel cum a explicat Curtea, printre altele, în Hotărârea din 18 noiembrie 2021, C-212/20, EU:C:2021:934 „cerința de transparență a clauzelor contractuale trebuie înțeleasă ca impunând nu numai ca respectiva clauză să fie inteligibilă pentru consumator

din punct de vedere formal și gramatical, ci și ca un consumator mediu, normal informat și suficient de atent și de avizat să poată fi în măsură să înțeleagă funcționarea concretă a calculării acestei clauze [rate a dobânzii]” (punctul 42); „cerința redactării clare și inteligibile presupune că, în cazul contractelor de credit, instituțiile financiare trebuie să furnizeze împrumutaților informații suficiente pentru a le permite să adopte decizii prudente și în cunoștință de cauză” (punctul 43).

DOCUMENT DE LUCRU